

zott és ismét szent lett a béke a diák és a csodaszép görög leány között.

Agoston ur szavai finoman peregettek, mintha fátyolos, könnyű gyöngyszemeket pergetett volna egy acélizmu és gondosan ápolt férfikéz. Virágos, vidám partok között subant a mesélő patak, egy forró nyári délután következett a gyorsvízi kanyarodónál. A messzikek hegyek felől pedig közeledett már az alkonyat, enyhe ködök bolyhos puha szőnyeget terítettek az érkező lába elé. A derűs őszi délután vidám szívet bókolt, a kezdődő homályban fehérebbé váltak a képzeletbeli női vállak, dohányszínű, bodros selyempárnákhoz hasonlítottak a távoli mezők.

— A karcu, gyönyörű leány lustán nyújtózott a süppedő párnákon . . . Sárga, marceline-selyempongyolája szomjasan simult remek idomaira, a szerelmesen vonagló redőkből édes, szívetkábitó álmok parfüme áradt. Fehér ujjai érzékeny becéztek egy csinos kötésű könyvet, s hizelegve kusztak a diák fürtjei közé. — Nana! — suttogta vergődő szájjal és megparancsolta a díáknak, hogy Nanának nevezze őt. Tulajdonképpen exaltált teremtés, ábrándozó, nagy szemű lány volt, Párisban lakott évekkkel előbb, sokat volt magára és érdekesítő francia regényeket olvasott, mialatt a kereskedő nagy üzleteket bonyolított le. — Szívét bársonyos szomorúságok drapériája övezte, messziről érkező könnyek keresték fel, ha tehette azonban, szenvedélyesen mulatott s végtelenül léha tudott lenni.

— Folytonos nevetése különösen csegett ezen a délutánon . . . Gyermekes pajkoskodásaiba titkos kacérság vegyült, villogó szeméből alattomos fény kigyózott. A diák szájába fűgét, datolyát tömött, meg akarta fojtani, s forró lélegzetét az arcába fújta. Meztelen karjai féhéren csillogtak a kiveresedő homályban, gömbölyű térdei diadalmasan simultak a diák domboru mellére . . . A diák szíve lassan ajkaira és egészséges, fehér fogaira kusztott . . .

— Nem voltam éppen gyenge legény, s a szerelem megszázszorozta erőmet! — mondotta Agoston ur és egy hosszú szippantást tett a szivarján. A régi karosszéknek hangosan recsegték-ropogtak, a korosodó urak szemében furesa fény bogárzott. Valahol izgatottan nevetett fel egy aranycsengésű asszonyi hang, vöröshaju balerínák mámoros táncot lejtettek csordultig telt borospoharak szélén.

Napszállta volt. Halálhírt hirdetve érkeztek már fehér hegyek felől hideg őszi szelek, lenni a kertben megborzongtak a vérrel vegyes színű bokrok. Nagyatyám, mert ő volt a kolozsvári rokon, ijedten nyult a pohara után.

— Ej, ti hideg szelek! hazudtok, mint a messziről jött emberek . . . — és sebesen és kedélyesen összekoccintották a három poharat. A három pohár visszahullott az asztalra, Agoston ur pedig folytatta a történetet.

— Nem voltam éppen gyenge legény, s izzó testéről rongyokban szakadt le a drága selyem . . . Vastag fonatokba csavart haja nyakára hurkolódott, megbolygatott, buja asszonytete egy látszott, nem bír magával többé . . . Szagos mügével édes, törökös italokat készített, sirt, ha nem mentem és meg akart

halni. — És mégis soha, egyetlen-egyszer sem tudtam erőtvenni rajta!

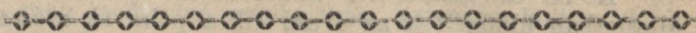
Elhallgatott. A veranda felett néma percek suhantak el, az arcokra fanciesali mosolygás merevedett a mozdulatlanul lebegő füstben.

— Az ilyen nők nem érdemlik meg, hogy emlékezzünk rájuk! — mondotta a kolozsvári rokon és szigorúan rántotta össze bozontos szemöldökét.

A kertek alatt halottmosó banyák ólálkodtak, az égen édes, halálos szomorúság sápadt. A házigazda csendesesen csóválta meg a fejét.

— A nők néha nagyon különösek és én nem tudok haragudni Nanára. Akkoriban veszedelmes hagyományba estem, s az ő önfeláldozó ápolása mentette meg az életemet . . .

Fetter Gyula.

Bali bég báránkjája.

Ugyancsak beesteledett, mire Abdullah és Dzsáfer befordították lovukat az osztópáni szeráj kapuján. Igaz, hogy ez a szeráj csak amolyan gyauro kocsmá volt, amely az immár százesztendő török uralom alatt is magyar maradt, szállván apáról fiúra. (Nem is volt olyan nagy ritkaság a magyar kocsmá az ottomán birodalom itteni területén. Csupán a somogyi szandzsákban volt vagy három-négy. Mert ámbár igaz, hogy mikor vagy száz év előtt Mohács alól neki-velkedett a pogány had Dunántulnak, akkor az osztópáni csárda tetejére is felszökött a vörös kakas és gazdája, Niklai János uram, egész házanépével Mura-közbe futott a Zrinyiek oltalma alá, de már négy év múlva hírül hozták a cigányok, hogy a pogány ugyan-csak szívesen látna apró házakat, szorgalmas embereket a feldult falvak, letarolt vetések helyén. Mert a vérből is jól lehet ám lakni! Így aztán Niklai uram is visszabátorodott, kijavította a házat s az a néhány ottomán iszpáhi, aki legelőször vetődött be hozzá, ugyancsak megnyalta a szája szélét a „madzsar ember“ szerájában. Egy-két hét múlva aztán el is keresztelte a kocsmát a „Vitéz és nemes ozmán lovashoz“. Ebből ugyan baj lett, mert egyszer arra kószáltak a veszprémi végek magyar vitézei és Niklai uramat jól helybenhagyták a fölséges imperátor illetén elárulása miatt s addig verték, míg Niklai uram már most „A magyar vitézhez“ címezte el a kocsmát. Ezért meg másnap a visszatérő törökök orrolták meg s Niklai uram másodszer szenvedett bizonyos számú botütéseket a további okulás céljából. Így ment ez ezután hosszabb ideig, mignem Niklai uram tul nem járt a két ellenfél portyázó vitézeinek eszén. Olyan táblát csináltatott, amelynek egyik felére nagybajuszos deli magyar vitéz vala festve, a másik oldalára pedig bugyogós, fényes fegyverzetű török iszpáhi. Árva gyerek pedig ezrével akadt akkoriban. Fölfogadott egyet, akinek más dolga nem volt, minthogy a padlásablakból figyelte az utakat. Amikor aztán a kölyök magyar vitézeket látott arra rohogni, csak kiáltásba került s a kocsmá a magyar vitézt dicsérte, ha pedig törökök jöttek, akkor a kocsmá immár a török vitézhez címzett szerájjá változott. Hanem azóta hosszú idő telt el. A hódoltságterület aránylag békés török világ alá került és minden szandzsákbeli török katona meglehetősen jól ismerte a kocsmá jelenlegi potrohos gazdáját: Niklai István uramat.)

No de hogy el ne térjek a történettől, hát mondom, Abdullah ur és Dzsáfer ur befordultak a szerájba. Le is paroláztak az öreggel s aztán nekiesték a párolgó piláfnak. Meg is feledkeztek nagyhamar

Megnyílt a Keletmagyarországi Főiskolai Hallgatók Internátusa épületében a Vásárhelyi-sug.-ut 2. alatt

a „Jurán“ Kávémérés és Falatozó

Egyetemi hallgatóknak árkedvezmény. Naponta friss vacsora.

a próféta tilalmáról s mivel szörnyen gyarló természetű igazhitűek voltak, egy-kettőre ott állott az asztalon a csipős somogyi karcos. Így aztán hiába figyelmeztette a kaposvári műezzim a mozlímokat a napszálltára, — Osztopánig nem hallatszott el a hangja — a két derék muzulmán hangos szóval dalolta a török meg a magyar nótákat.

Niklai uram a biztonság okáért már a kármén-tőbe huzódott, nehogy a karddal hadonászó, handzsárral dobálózó pogányok útjában legyen. Amikor nyílt be, egy pillanatra megütközött a duhaj mozlímok láttára, de aztán csendesen leült az egyik félreeső asztalhoz. Nem úgy a török!

Dzsáfer, aki akkor már részegen bögött és siránkozott, hogy meghal, mert nincs egy jóbarátja, aki őt, a szegény gyöngö gyermekét — pedig öles baromformájú volt az imposztor — oltalmába venné, nagy örömmel rohant neki a jövevénynek.

— Pajtáskám, madzsár pajtáskám. Ugy-e szeretted a szegény Dzsáfert!

A jövevény meghökken. A szerelemnek legeseblyebb jele sem volt az arcán erre a kijelentésre. Hanem iszen nem is igen várták a feleletet erre a kérdésre, mert immár Abdullah is ott villogtatta handzsáriját a jövevény orra előtt. Mindamellett odaszólt:

— Szeretlek derék Dzsáfer. Csak azt mond meg, ki akar bántani, hogy tüstént a másvilágra küldhessem.

— No ugyan mivel? — kacagott Abdullah — hiszen még csak egy rozsdás fringiád sincsen.

— Az nincs, — felelte az ujonnan jött — de van annyi tudomány a fejemben, hogy többet ér, mint a legjobb damaszkuszi penge.

— Akkor tán bizony varázsló vagy? — tudakolta Dzsáfer immár gyanakodó, babonás szemmel.

— Olyasféle — mondotta mosolyogva a vándor.

A két török egy ideig vegyes érzelmekkel mustálta az idegent, majd néhány arab szót váltottak egymással, tanakodtak egy rövid ideig s aztán Abdullah, aki úgy látszott, kettőjük közül az okosabb volt, odaült a vándor mellé és beszélni kezdett.

— Nézd csak gyaur, ha te olyan nagy tudományú madzsár vagy, hát most annyi kincset szerezhetsz, hogy egész életedben fügen meg szorbeten élbetsz, meg annyi feleséget tarthatsz, amennyit csak akarsz. De ha bolond vagy, kutyahitű madzsár, akkor meglékelem a koponyádat.

A jövevény táguló szemekkel bámult a törökre.

— Te azt mondd, hogy varázsló vagy, — folytatta a pogány — hát akkor meg tudod gyógyítani Bali bég báránkját. Már pedig ha meggyógyítod, akkor Bali bég székenderékre való arannyal jutalmaz.

— Hujujuj! — ordított fel Dzsáfer, nyilván, hogy megerősítse cimborája szavait, miközben összekocintotta kupáját a vándoréval.

— Ne félj gyaur, nem csapunk be, becsületes mozlímok vagyunk, — folytatta Abdullah — épen jó kezekbe kerültél.

— Nem bánom, — dünnyögte a jövevény, ki valami veszélyes vállalkozást látott maga előtt — nem bánom, ha ti ilyen becsületesek vagytok hozzám, hát én is megmondom nektek becsülettel, ki vagyok. Nem vagyok varázsló. A medicina és alkimia végtelen tudományait tanultam a pádovai universitáson. A nevem Homoródy Balázs és Bethlen fejedelem urat tisztelem uralkodónak. Haza igyekszem Erdélybe s minthogy egy tallér sem sok, annyi se volt a zsebemben, hát nekivágtam a hódoltsági területnek, hogy erre vágjam át magam Erdélyig.

Dzsáfer itt megint megbolondult. Hozzávágta kupáját a másik kettőjéhez és rázendítette, hogy: Haj! Dári-dári-dári . . .

— Ne ordíts! — mordult rá Abdullah s aztán megint Balázs deákhoz fordult. Az pedig folytatta:

— Én tán meg tudom gyógyítani a beteg embert, de állapotbetegségekhez nem értek. Így hát nem nagyon hiszem, hogy meggyógyítom a bég báránkját. Azt pedig sehogy sem szeretném, ha a kezem alatt pusztulna el, mert nagyon hozzáöntött a fejem a nyakamhoz. Már pedig sejtem, hogy ebben az esetben a nemes bég, kinek egyébként növegsze hosszúra szakállát Allah, elképen fizetne.

— Haj! Dári-dári-dári . . . — bömbölte újra Dzsáfer, aki immár a padlón hentergett.

Abdullah csak rugott egyet rajta s aztán szertreméltó nevetéssel magyarázott tovább Balázs ur-nak.

— Már pedig akár akarod, akár nem, eljősz ve-lünk gyaur! Épen két hete, hogy Dzsáferrel együtt olyan embert keresünk a bég parancsára, aki meg tudja gyógyítani a báránkját. Hasztalan nyargaltuk be három szandzsák területét, nem találkoztunk olyan emberrel. Már pedig anélkül nem mehetünk vissza.

— Hát most már itt vagy gyaur és ha nem jössz magadtól, akkor úgy viszünk.

Balázs ur most vette észre, hogy kelepébe került. Felugrott, de akkor már az ajtóban állott Abdullah.

— Ne bolondozz gyaur! Látod, mi jót akarunk veled. Ha silkerül a dolgod, gazdag ember leszel. Aztán még csak osztást sem kívánunk.

Balázs urfi belátta, hogy minden hasztalan. Gondolta: Tán majd az uton akad alkalom a megugrásra. Így hát nem is ellenkezett, hanem szép csendesen megindult a török mellett kifelé. A részeg Dzsáfert Niklai uram gondjára bízta Abdullah s aztán, miután néhány pénzdarabot dobott oda a gazdának, eloldozta lovát s az immár fogoly Balázs urral nekiballagott a hajnalodásnak . . .

Öreg krónikák úgy mesélik, hogy valaha Somogyvár ugyancsak híres hely volt. Olyan időt is emlegetnek, mikor a somogyi ispán ott tartotta székét. Mondják azt is, hogy őt templomban diésérték az urat. Aztán jött Mohács és Szulejmán tatár, meg szerceesen lovasai elsöpörtek mindent, mint az árvíz. Így roskadt össze Somogyvár is akkora.

A pogány ugyan lassan-lassan visszaédesgette a lakosság egy részét, itt-ott ugyan fel is épült egy-egy kunyhó, valahol újból belehasított az eke a föld husába, hanem Somogyvár sem akkor, sem azóta nem tudott olyan virágzást elérni, mint földulása előtt. Vámos, Tóti, Karád, Somogyvár, Marcali s mind a többi helységek egészen a Balatonig romokban heverték.

S erre a nagy, leperzselt fekete területre telepítette le a budai basa, Fermánia, a somogyi szandzsák hadainak két barjak (azaz hogy lófarkas zászló) alá tartozó népet.

Hiszen ez így jól is lett volna. A fü zsendült,

Kiszely Gyula Kálvária-u. 19.

Üzsonnázóhely. Egyetemi hallgatóknak
tej, vaj, túró, körözött. nagy árkedvezmény.

ALOMHÁZ.

Megállítottál, mint a vándort
az utra hajló rózsaszín...
Megálltam mindörökre nálad,
mert hol lehetnék szebb tanyát?

S álomházunk fölépítettük,
az ablak rajta rózsaszín:
keletre lát, hol hajnal ébred
piros jövő határain.

A dombtetőn mögötte erdő:
nem hallik el, hogy mit zenél;
tán jajt, panaszt fuvall a múltból...
zaját elüzi enyhe szél.

Megállítottál, árva vándort,
mint utra hajló rózsaszín...
Megálltam mindörökre nálad:
mert ugysem lennék jobb tanyát.

(Kolozsvár.)

Lovász Pál.

Kék fényfalán a holdvirág nyíl,
alatta cseng a csendpatak;
lengő selyem réten körötte
kis nászpillangók rajzanak.

Ha szomjazom: pohár lesz ajkad;
rubinkehelyből csókitalt
— oltást szünetlen meddséggel —
az ajkad mindig inni ad.

S ha estbe szállunk s hús az árnya
és hull az éire holdkorom:
egymásnak adjuk lázainkat
s forró öled lesz vánkosom...

a paripák nem inségeskedtek, az iszváhi meg akkor a lova hátán élt, halt, mulatott és szomorkodott, tehát meglett volna városok nélkül is. Hanem hát az idő járt s azok a mozlim hadak, melyek Mohácsnál véres lábakkal gázoltak át a magyar nemzet testén, hullottak, pusztultak, öregedtek. Fiatal iszváhi állottak a megfogyatkozott sorokba a barjak alá, ki Anatóliából, ki Kurdországból, ki meg az itteni hódoltságokból. Mert olyanok is ugyan sokan voltak, kik már itt látták meg Mohamed próféta kék egét. Itt is temetkeztek. S hiszem, hogy az édes somogyi föld éppen olyan anyás melegséggel takarja őket, mint akár Anatólia homokja.

Mondom, a török katonának mindegy lett volna, ha város, ha puszta van a szandzsák területén. Hanem a kivénült, roskadt inu, sebestestü katona mit tegyen? Visszamenjen a drinápolyi uton az igazhitűek szülőhazájába? Nagy út az odáig, ki se bírja talán! De meg olyan szépek is a somogyi szandzsák szelid lankái! Aztán meg: Allah mindenütt egy és Mohamed mindenütt az ő prófétája. Itt is maradtak.

Ilyen kivénült iszváhi vezér volt Bali bég is.

Kékszemű, fehérszakálu aggastyán vala, ki egy emberöltőhosszat ezen a területen bajlódott bugyogós vitézeivel s ezalatt odanőtt minden rögehez. De mint bölcs ember, előre gondoskodott arról, hogy vénségére ne maradjon Allah szabad ege alatt. Somogyvár fekete romjai fölött a dombon Vámos leperzselte házaitól néhány mértföldnyire, ott, ahova már nem látzottak a földült porták fekete maradványai, a zöldülő mezőre csodálatos kis paradicsomot épített. Hatalmas fallal jókora területet kerített be s annak közepébe pupos kupolájú, finom arabeszkos ablaku épületet emeltetett.

Bali bég immár csak a bárányoknak élt. Csucos süvegű pásztorai méltósággal lépkedtek megszámlálhatatlan falkái nyomán s Bali bég lelke gyönyörűségben uszott láttukra. Ezerszer tévedt a keze simogatásra, minden nap babusgatva, dünyögve beszélgetett a szelid jószágokkal s maga gyógyította, maga melengette őket, ha megbetegedett egyik-másik. Házanépe is, az a néhány öreg szolga s Fátí, a vén szerencsen rabnő lassan-lassan beleélték magukat ebbe a mosolygó, cirógató életbe. Bali bégről egyébként nem sokat tudtak a szandzsákban. A katonák, kik keze alatt szolgáltak, jórészt elköltöztek Mohamed para-

dicsomába s az ujak, a fiatalok, valami szent hódolattal kerülték el a bárányos bég házatáját, hiszen ott duhajkodásra, mulatozásra nem igen nyílt alkalm. A bég pedig élte csendes, nyugodt, öregesen vidám életét. Feleséget egyet sem tartott. (Náklai István uram szerint ez volt a fő oka Bali bég nyugodalmas életének, de hát ez csak olyan ráfogás!) Volt ugyan egy háremszerű része az épületesopornak, de hát abból emberemlékezet óta nem láttak némbert kijönni, kivéven a vén szerencsen Fátit. Igaz, hogy az épületesopornak ezt a részét emberi szem a Bali bégén és a Fátien kívül nem látta. Magas, csipkés-szerű kőfal övezte ezt az épületrészt s oda csak Fátí mehetett be a bégén kívül. Fátí, szegény, pedig néma némbér volt.

Reggelre virradt, amikor Abdullah iszváhi Balázs urfival befordult Bali bég kapuján.

A bég az udvaron volt. Két kis földönheverő bárány mellett guggolt és cirógatta a csöpp jószágokat, kiket nyilván akkor hozott be hozzá az előtte álló meztlábás tatár pásztor.

Abdullah néhány arab szóval megmagyarázta Balázs ur kilétét, mire Bali bég szép magyar szóval betessékelte egy cifra csarnokba, melynek nem volt teteje, hanem az Isten mosolygó kék ege ragyogott be felülről.

Balázs ur valahogy megnyugodott. A szelidszemű, fehérszakálu bég még komolyságban sem volt harcos vagy kegyetlen külsejű. Inkább valami tartózkodás ült szemeiben s a kérdéseiben.

Töviről-hegyire kikérdezte a legényt. Aztán meg másra tért át. Itáliáról kérdezősködött. Valahogy került az, amit mondani akart, mint aki nem tudja magát elhatározni. Végül is köhintett egyet-kettőt, majd hirtelen azt kérdezte Balázs urfítól:

— Van-e apád gyaur legény?

— Volt — hangzott a felelet csendben.

— Van-e anyád?

— Van — csengett szeretettel a fiu szava.

— Szeret-e az anyád?

— Ugy, ahogy egy anya se szereti a fiát.

— Hát látod, — folytatta a bég aggodalmas arccal — ahogy a te anyád szeret téged, ugy szeretem én is az én kis fehér bárányaimat. De még ezeknél is jobban szeretem azt a kis bárányt, amelyet idehaza magam neveltem. Minden bárányok legkedvesebbjét,

legszelidebbjét. Allah, kinek neve legyen áldott örökké, újabban sokszor látogat engem. Báránykám közt betegség pusztít. Nem kell nekik a legelő pázsitja. Naphosszat néznek maguk elé szomorú szemmel. Nem tudom, mi bajuk. S két holdtölte óta a legkedvesebb báránykám is beteg. Pedig ezt mindig magam neveltem. Más bárányok közé nem eresztettem. Ölemből ettettem, tenyeremből itattam. És most kicsi lábai nem szaladoznak, fényes szemei fátyolosak és étlen hever napokig.

S ahogy ezeket mondotta Bali bég, a szeme egyszerre harmatos, hangja pedig fuldokló lett.

Balázs ur lassan-lassan úgy érezte, hogy ő is — nagyon-nagyon szereti a bárányokat. Eddig nem sokat törődött velük, de most, itt, ebben a furesa kis világban, hol mindenkinek minden gondja a bárány, most ő is úgy érezte, hogy az ember után ez az Isten legkedvesebb teremtménye. Ahányszor Bali bég aggodalmas, öreg szemeibe nézett, úgy érezte, hogy meg kell próbálnia a gyógyítást, hátha sikerül. Hiszen elvégre is az élet, élet. Ha eltörik egy ember lába, annak épen úgy fáj s annak is épen úgy használhat az emberi orvosság, mint az embernek. Nem ártthat az állatok az, ami az embernek használ. Az árnikás kötés akkor is csak árnikás kötés marad, ha állatra teszik azt. Hanem azért a becsület kedvéért megmondotta, hogy őt biz a pádovai universitáson nem tanították arra, hogy állatokat kuráljon.

A bég azonban bölcösen válaszolt:

— Ha Allah akarja, akkor a gyermek is megfékezi a dühöngő bikát. Ha pedig nem akarja, akkor tiz csordás is hiába! Hátha te vagy az az ember, hátha téged küldött Allah, hogy bár nem értesz hozzá, mégis meggyógyítod az én beteg báránykám. Aztán látod: eddig már százan és százan jártak itt. A Fényes Porta birodalmának minden doktora, dervise, szentje és mégsem tudtak segíteni. Mért ne tegyék veled is próbát? Hanem nézd: te ugyan, úgy látom, becsületos gyaur vagy, de mégis gyaur vagy. Az az udvar, ahova most vezetlek, szent és azt még emberi szem rajtam és Fátin kívül nem látta. Ott vannak az én legkedvesebb bárányaim. Be kell kötnöm a szemedet, hogy oda bevezethesselek, mert azt igazhitű sem láthatja, te pedig gyaur vagy.

— De hát akkor hogy látom meg, mi baja van a báránykádnak? — kérdezte Balázs ur.

— Ha Allah akarja, akkor láthatlanban is meggyógyítod — okoskodott a vén.

Balázs ur szemeit tehát bekötötték egy nagy kendővel, mindenféle próbáknak tették ki, vajjon lát-e vagy sem s aztán kézenfogta a bég és megindultak. Folyosókon, tornácokon mentek át, melyekből semmit sem látott Balázs deák, majd egy nagy hűvös csarnokon botorkáltak kieresztül, melyből szökőkut csobogását hallotta. Végül egy nagy udvarba értek, hol sok-sok kis bárány bégetett.

— Jövök már, jövök már báránykám — beszélt hozzájuk Bali bég. — De ti nem vagytok betegek, hála Allah jószágának, hát nem is maradok most köztetek.

S Balázs érezte, hogy jobbra is, balra is lehajlik a bég, hogy megsimogasson egy-két barikát, miközben törökül, magyarul becézte őket. Azt is érezte Balázs ur, sőt talán most, ebben a pillanatban meg is esküdött volna rá, hogy ez a furesa bég birkanyelven is ért. Most már nem is csodálkozott azon, hogy ez az ember annyira szereti a bárányokat.

Aztán megint egy hűvösebb terembe értek. A bég megállott és mégegyszer szinte könnyörögve sugta a legény fülébe:

— Esküdj meg gyaur, hogy nem veszed le ezt a kötést mindaddig, míg azt én vagy Fátí, egyszóval igazhitű le nem veszi rólad. Esküdj! A te vallásodra, a te anyád életére esküdj!

Mit tehetett a pádovai universitás tudós deákja mást, mint hogy megesküdött. S maga is érezte, hogy most nagyon őszintén, nagyon igazán esküdött. Azt a kötést csak igazhitű veheti le róla. Bali bég pedig hozzátette az eskükhöz: Ha pedig ezt megszeged, akkor meghalsz. Mert tudj meg, hogy a kapumban az én régi iszpáhijaim állanak, ezek a hűséges vén vitézek, kik öregek ugyan, de biztosan kezelik még a handsárt. Aztán megint tovább mentek. Beléptek egy ajtón. Balázs urfnak úgy rémlett, mintha egy női alak suhant volna el mellettük. Nyilván Fátí volt. A kötetlénen át is úgy rémlett neki, hogy világos — talán üvegtetejű — teremben állanak.

— Itt vagyunk — mondotta a bég s a keze reszketett, mikor mégegyszer odasugta a fiúnak: Gyógyítsd meg!

A diák csendesen sugta vissza:

— Add az ölembé a báránykát, hogy tapintani tudjam.

— Azt nem lehet gyaur, hanem majd odavezetlek hozzá.

S miközben egy emelvény lépcsőin felvezette a bég, kemény, elszánt és mégis aggodalmas hangon sugta: Emlékezz az esküre! Meghalsz, ha megszeged. De ha megtartod a fogadásod és meggyógyítod a báránykát, gazdagon mégy el Bali bégtől!

Balázs urfi most érezte, hogy valami puha, alacsony párnás székre nyomja le a bég, mely nyilván valami nyoszolyaszerű alkotmány előtt állott, mert halk lélegzés mesze hullámozott előtte. A bég mégegyszer könnyörögő hangon sugta a fülébe: Gyógyítsd meg! — s a következő szempillantásban Balázs ur kinyújtott tenyerébe tett egy apró emberi kezecskét.

Balázs urnak nagyon melege lett hirtelen. Oh, hogy becsapta őt Bali bég! Most már értette a sok esküt. Hm — gondolta — furesa kis báránya van a bégnek. Hanem azért nem mutatott meglepetést. Férfi-kéz nem lehet, hiszen olyan kicsi volt, mint egy falat. De asszonyi kéz sem lehet, mert még annak is nagyon kicsi. Nyilván egy kis fiúé lehet. De Balázs ur azért mégis lázasan, egyre boldogulóbb szívvel töprengett. Aztán mégis lecsitította magát egy pillanatra: hogy ez csak gyermek keze lehet. Ebben aztán meg is nyugodott. Egy kis kétség, egy halkszavu „hátha“ ugyan megmaradt benne, de csak elhessegette magától.

A kicsi kéz pedig csak feküdt mozdulatlanul, bizalommal a tenyerén. Olybá tűnt előtte, mintha hullott rózsaszírom lett volna, súlytalan, finom rózsaszírom. Balázs urfi meg sem merte mozdítani a kezét. Furesa konzultáció is volt az! A beteget nem látja, tehát hogyan állapítsa meg a baját? A kendőt még csak meg sem mozdíthatja, hiszen Bali bég mellette áll. Kérdezni alighanem hiába kérdez, mert törökül nem tud, azt pedig nem igen merte feltételezni, hogy Bali bég báránykája magyarul is értene, mikor Bali bég emberi szemek elől rejtve, titokban nevelte.

Ebben a feszült tehetetlenségben tellett el néhány perc, míg végre Bali bég hangját hallotta:

— Nos, mi a baj?

— Nem látom s így nem tudom.

— Nem tehetek róla . . . — sugta Bali bég fájdalmasan.

(Megint hallgattak.)

S ebben a különös, zsongó csöndben valami furesa szédülést érzett Balázs. Olyan jól esett neki a csönd, ez a hangtalan, sejtélmes vakság, amelyhez

hasonlót csak valaha régen, az anyja ölében érzett. Lassan-lassan lehajtotta a fejét, maga sem tudta mit tesz, de egyszer csak vállán érezte Bali bég markoló szorítását.

— Mít akarsz gyaur?

Hanem Balázs ur akkor már mintha részeg lett volna. A szíve vad veréssel kongatta a mellét, majd meg sulytalan, elomló testnek érezte magát. Egy pillanatra még visszaeröltette a józanságot is fojtottan válaszolt a bégnek:

— Ha már látni nem láthatok, az arcomat akarom ráhajtani a kézre, hogy a vére lüktetésén át érezzem meg a betegséget.

Bali bég nem szólt többet.

Balázs ur arca pedig egyre izzóbb tűzben égett. Mit bánta ő már, ha gyerek keze, ha öregasszonyé? Puha volt és finom, mint egy rózsalevél. Csak egy percre akarta ráhajtani forró fejét. S ahogy a feje hajlott s egyre közelebb ért a kézhez, egyszer csak finom illatot érzett. Akkor aztán egészen megvadult s hirtelen ott égett a csókos szája tüzzel és mégis esendes áhitattal a tenyerében fekvő kézen.

Csengő fiatalos kacagás hangzott fel a teremben. A csöpp kéz megmozdult, de azért ott maradt Balázs urfi tenyerében. A kacagás pedig csilingelt egyre, szívből jövőn, pajkos, vidám visszhanggal. Még akkor sem szűnt meg, mikor Balázs ur felemelte piros arcát a kézről. Aztán ugyanaz a kacagó hang néhány török szót mondott, melyekből csak ezt az egyet értette meg: gyaur.

Bali bég pedig két kézzel rázta meg Balázs urfi kezét.

— Köszönöm. Most már elhiszem, hogy Allah küldött. Aldassék a neve. Két holdtölte mult el anélkül, hogy a Báránka kacagását hallottam volna. Te meg tudod gyógyítani!

S azzal már vezette is kifelé a csodadoktort. A nevetés pedig újra felcsendült és kísérte őket sokáig, sokáig, Balázs urat még éjszaka is, mikor elszunynyadt valamelyik szőnyegen. Hanem addig még megkérdezte a báránkos bég, hogy mi baja van Báránkának? Mit tudta azt Balázs?! Hiszen azt sem tudta, hogy gyermek-e vagy felnőtt!

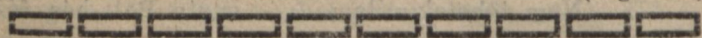
Mégis morgott néhány latin szót a bég megnyugtatóra, amiből persze a szegény muzulmán nagyur nem sokat értett.

— És mi az orvossága? — kérdezte a bég.

— A napfény, az égbolt, a fű, a virág, a pillangó, a szabadság! — mondotta az immár poétává változott Balázs ur, ki pedig a pádovai universitáson nem sokat törődött a poétikával. Ezeket a gyógymódokat nem is igen tanították ott. S most az egyszer bizonyára nem is a tudós beszélt belőle, hanem egy most született sejtelmes új ember, aki ösztöne után indulva minden tudálékos hókusz-pókusz nélkül mondotta ki ítéletét.

— Ereszd ki nemes bég az ég alá, hadd süsse a napfény, hadd cirógassa a szellő, hadd bolondítsák a virágok! És meglátod, meggyógyul. De engem boesáss el bölcs igazbitü, mert hiv az anyám!

Bali bég azonban nem boesátotta. Inkább megígértette vele, hogy ott marad és mellette lesz az ő báránjának mindaddig, míg teljesen meg nem gyógyul. De — természetesen bekötött szemmel. És újra emlékeztette esküjére Balázs urat. (Vége köv.)

INTELLIGENS MENIEKÜLT URLEÁNY, ki háztartási dolgokban jártas, kellemes otthont talál református papi családnál. Leveleket a kiadóhivatal továbbít „Családtag” jelige alatt.

Dani bá hezszaszólásai.

Ezt a nagyobbik urfit, amijik a daktorságot tanolja, esment elfogta a szerelmi hajlandóság. Mán akkor gondoltam, hogy valami változás van a bessó-részibe, mikor a frustukot ettük. Egy darabég csak csipegette a nagy karé kenyeret s szüszpütölgetett az édestébe, de eccer osztán méges csak nekibátorkodott s fére taszitotta az élelit.

Nem esik jól — aszongya — nem kell a frustuk.

Aval megindula kereken az asztal körül, a fejit beszélte a vállaközi, az arcája átalveresedett mind egy bazsarózsa s a két szemit úgy kimeresztette, hogy majd kiduvadt a hejjiből. No — gondolám magamba — ne félj világ! Most vaj a gút üti meg az urfit, vaj ő rittyent képen valakit. Hát istálom, eccer csak megbicsaklik az urfi az ágyvéginél, belé buvik fejjel a gunyás ládába, kotorászni kezd a ládafijába s kivesszen belőle egy fénképet. A fejit megcsóvájja, nezegeti a képet, dörgölgeti s nagy tisztességgel oda bátorkodik velle az ágya fejihez. Mikor a falra kiszegette, csak akkor vettem észre, hogy a tiszteletes urék küssasszonkója vót. No — mondom — hálá a jó Istennek, megjöött az esze az urfinak. Most mán csak arra vónék kíváncsi, hogy azt a másikat leveszie a falról vaj ott hagyja?

— Mijiket? — aszongya az urfi.

— Hát — mondom — azt az ötszáz hódas szegedi női hölgyet, amijiket a nyáron szegezett a mü küssasszonyunk hejjibe. Met — mondom — higye meg az urfi, hogy Kának tájékán méges csak többet ér három köbölfele pityókaföd, mind itt az ötszáz hódas buza. S osztán — mondom — arra felé a női hölgyeknek es más az aromája. Ott nem ojan galák, mind errefelé.

— Hinnye — aszongya az urfi — be sok baja vagyon kijednek. Jobb vóna, ha nem ütné belé az arrát furtonoson a más bajába s csak akkor beszélne, ha kérdi valaki.

— No-no — gondolám magamba s aval kibillenek az ajtón.

Mikor későbbeske vissza bátorkodtam, a szegedi leján mán nem vót ott a falon s az urfi ojan kívánatoson falogatta bé a frustukot, hogy a szívem es kacagott a gyönyörüségtől.

MÁSOK SZÜRETJÉN.

Elmúlt a nyár.
Egy csók-kufár
reszketve számolt
sok tűnő napot,
mert nagy csatán volt,
sebet kapott,
mert elhitte mind,
amit álmodott.
Egyedül indult
— alkonyat volt —
a nyár elébe
s mire elérte,
már haldokolt
s nem tudta merre
szökött előle
s nem tudta mér',
de hogyha csókol,
már nem kívánta,
sohse ujrátta.
A csókért vaduló vér
— régi kincs, babona tán —
valahol eimaradt

szívárványhid alatt
s már csak bámolni jár
a csók-kufár.
Kincse ezer volt,
Kérték — nem adta.
Kigyúlt a tartó —
más aratta.
Ősz járt a hegyen —
más szüretelte.
Volt, aki hívta, —
meg se ölette.

S a völgyön át, a köd mögöl,
ahol halott percek avarja
múlón, didergön összegyül,
valaki jön — csont-ujja zördül,
amint nagy, bokros hahotával
a völgyön át, a köd mögöl
lépett vonóval nászra hegedül.

S a csók-kufar kitárt karokkal
rohan feléje — egyedül.

Barbarits Lajos.